

Spad

taget

Nr 27
2005

Den första rallarkärran. Ur Adelskölds skissbok.

Ett informationsblad från Frykstad Clara Elfs Jernvägs Sällskap

Delarna av minnesstenen lagda "i ordning" i f.d. Scans lokaler i Kil. Den ljusa delen längst till höger var nedsänkt i bottenstenen.

NR 27 2005

FRYKSTAD CLARA ELFS JERNVÄGSSÄLLSKAP

Ordförande: Hans Keller

Sommarrovägen 29

652 30 Karlstad

Tel. 054/218040

hans.keller@tingvalla.karlstad.se

Sekreterare: Matts Thunberg

Idalagatan 5 A

653 41 Karlstad

Tel. o fax 054/183923

matts.thunberg@privat.utfors.se

Kassör: Eivor Thunberg

Samma som Matts T.

Sällskapets postgiro: 500920-4

Övriga styrelsemedlemmar:

Kai Norström, V. Ämtervik

Lennart Carlsson, Forshaga

Robert Meyer, Kil

Jernvägsvänner!

2004 blev ett omtumlande år för vårt Sällskap. Först lyckades vi ro i hamn projektet med loksiluetterna både vid Illberg och Lyckan, men sedan kollapsade minnesstenen vid Lyckan - sannolikt med någon mänsklig "hjälp".

Delarna av minnesstenen transporterades sedan av företaget Projektilen till Scans gamla lokaler i Kil, där de sedan lades i ursprunglig ordning, som framgår av bilden på första sidan.

Enligt Länsarkivarien, som nu har hand om återställandet av minnesstenen, skall en expert titta på delarna och sedan skall något företag få uppdraget att återställa minnesstenen. Bäckmans stenhuggeri i Karlstad, som sysslat med bland annat reparationer av milstenar, anser att det bör gå att laga stenen med rostfria bultar och lim. Någon form av ställning på baksidan blir dock nödvändig. Nu hoppas vi givetvis att den kan bli återställd till sommaren!

Från Bertil Nyberg

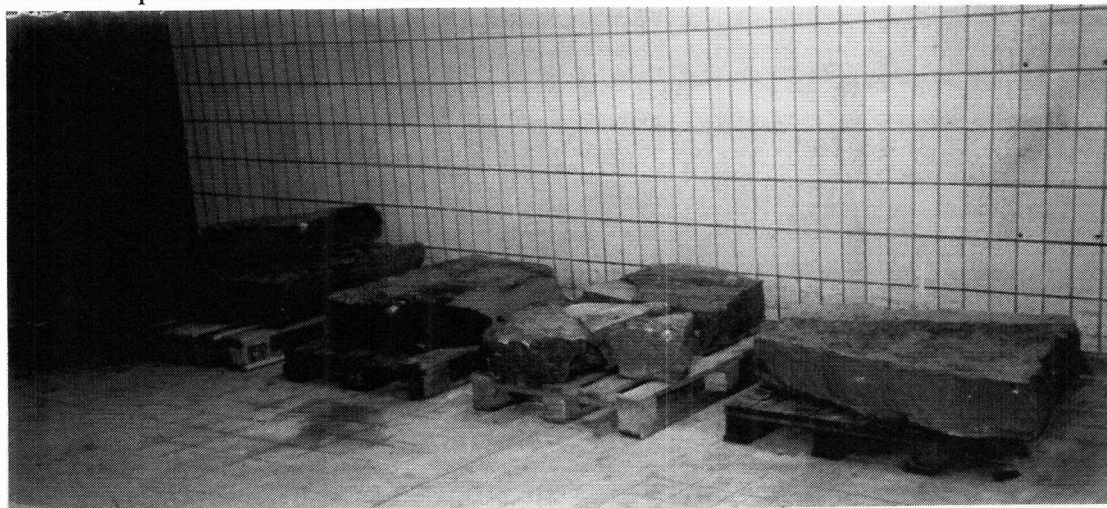
har vi fått en stor postum gåva, som vi skall förvalta på bästa sätt. Bertils intresse för Sällskapet var stort och hans insats som arkivarie gör att vi nu lätt kan ta fram vilken handling som helst ur vårt omfattande arkiv. Tack, Ditt minne lever kvar Bertil!

ÅRSMÖTE

*hålles i Kyrkans Gård i Kil torsdagen den 21 april
klockan 18.00. Sällskapet bjuder som vanligt på kaffe
och smörgås och så ser vi på en video inspelad vid
Bergslagernas Järnvägs 125-årsjubiléum i oktober
2004. Välkomna!*

Minnesstenen

efter transport till f.d. Scans lokaler i Kil

I Vagnhallen

har tillkommit en tavla med bilder från arbetet med siluetterna. När minnesstenen återuppstår skall detta också givetvis uppmärksammas.

Från Forshaga kommun

har Sällskapet fått ett bidrag på 4.263:-. Vi tackar hjärtligt!

Gräset

växer snabbt i slutningen från minnesstenen till loksiluetten vid Illberg. En dag såg jag att min sommarstugegranne i Kil Stefan Lindskog hade en bensindriven slyröjare. Jag frågade om han kunde hjälpa oss att röja och det kunde han. Resultatet blev en röjd stig från parkeringsplatsen till siluetten. Tack Stefan!

För 150 år sedan

En ångvagn ska komma igång på Frykstads järnväg och tvenne propellerångbåtar är för värmländsk räkning beställda.

Notisen måste avse loket Fryckstad. Tydligen hade inte orden lok och lokomotiv slagit igenom ännu!

I förra numret av Spadtaget

berättade Adelsköld hur han på en resa till England år 1855 för att köpa järnvägsmaterial var tvungen att åka "isbåt" över Öresund, d.v.s. man fick skjuta en båt framför sig och sedan hoppa i båten och ro vid öppet vatten. Vi alla som läste detta tyckte nog det verkade stenåldern, men nyligen råkade jag läsa en bok av Fredrik Böök med exakt samma beskrivning av en resa över Stora Bält 67 år senare år 1922, så utvecklingen går inte alltid så snabbt!!

Vi tycker

det är naturligt att sätta sig på tåget i Karlstad och stiga av några timmar senare i Stockholm. På 1850-talet var resan ett äventyr. Vintern 1855 reste Adelsköld och Norström från Stockholm till Oslo - en sjudagarsresa! Adelsköld hyrde en "vargskinnsfrack" och sälskinnsstövlar fodrade med fårskinn samt en pälsmössa och ansiktet omlindades med ett "resskärp" av ull så att endast ögonen syntes. Vid avresan från Kongsvinger var det 35 grader kallt. Vid ankomsten till Oslo tog man in på hotell Britannia där man lade sig i samma mundering som på resan. På morgonen var tvättkannen bottenfrusen!!

Adelsköld deltog

i flera undersökningar av lämpliga bansträckor för järnvägstrafik - bland annat mellan Västerås och Falun. Det skedde i hästskjuts med biträde av två man med yxa och såg, som fick springa efter skjutsen. När man kom till en gårdesgård fick yx- och sågmännen öppna ett fyra fot brett hål i gårdesgården. Vid ankomsten till Falun hade ett tjugotal sådana hål uppsågats och "bondgubbar och kärringar" hade ett hårt jobb att hindra kreaturen från att gå ut på åkerfälten.

En annan liten episod

ur Adelskölds liv vill jag inte undanhålla läsarna även om den inte handlar om järnväg. År 1858 följde Adelsköld med kronprins Carl sedermera kung Carl XV på hans resa i lappmarken. I Jokkmokk blev A erbjuden att köpa några äkta pärlor av en same. Han köpte dem för en spottstyver och frågade samnen om han hade fler. Nej, men handlanden har fler, blev svaret. Han har bytt till sig alla pärlor som hittats under sommaren. Hos handlaren fick A se två djupa tallrikar rågade med pärlor, av vilka en del var stora som hasselnötter. Priset var 2000:- - långt under värdet. A funderade på att köpa själv men avstod till prinsen, som köpte allt och skänkte bort en del, men det mesta användes till ett garnityr av ett flerradigt halsband, diadem, armband m.m. till kronprinsessan Lovisa. Garnityret visades på konst- och industriutställningen i Paris 1867 och värderades till 200.000 francs. Det stals under utställningen och kom aldrig tillrätta.

Med Jernvågshälsningar

Matts Thunberg

Sekreterare

Det här kan Du köpa hos Sällskapet:

Boken om Frykstads Jernvägs AB	100:-	Videofilm om Frykstabanen	300:-
Tavla Frykstad 1873, inramad	375:-	"- medlemspris	250:-
"- , medlemspris	345:-	Frej Alsterlind: Några notiser om	
"- , oinramad	130:-	Frykstabanen	25:-
"- , medlemspris	100:-	Georg Ullman: Bengt Ullman och	
Passepartout till d:o	35:-	Frykstabanen	30:-
Vykort - 150-årsjubileet	5:-	Vägvisare för resande i Sverige 1865	
"- i färg: Loket Frykstad	3:-	plus karta	50:-
"- : Frykstaområdet	3:-	T-shirt med logotype Frykstadlok	60:-

Kontakta Eivor Thunberg Idalagatan 5A, 65341 Karlstad 054/183923. (Porto tillkommer)